

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

§. Sunt & alij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

liter præiudiciale. At verò in posteriore causa non ita præsumptio fieri potest: Cum enim lex anterior, quæ specialem & expressam mentionem requirit, formam det subsequentibus rescriptis aut dispensationibus, ideo Princeps, dummodò, vt pono, lex illa in vigore & obseruatione sit, nunquam videtur ei derogare velle, nisi exprimat, Tametsi verba ista, *ex certa scientia*, aut *proprio motu* adiecta sint: quia vt bene Abb. hic cit. n. 9. Felin. n. 11. Suarez lib. 8. de legibus cap. 12. n. 11. Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 21. n. 52. clausula ea obreptionem tollere possit, non tamen supplere voluntatem concedentis, aut gratiam vltra eius intentionem extendere. Eademq; de causa, cum Princeps particularia, quæ facti sunt, ignorare censeatur, c. 1. de confit. in 6. ideo fit, vt propter defectum scientiæ, & consequenter voluntatis, verosimiliter præsumptum, clausula *motus proprii* neque personæ inhabilitatem, cuius in rescripto nullapenitus mentio fit; neque ius alteri quæsitum; neque particulare statutum loci tollat, sicuti docent DD. apud Sanchez cit. disp. 21. n. 49. & dicendum de hoc in c. si motu 23. de præb. in 6.

§. Sunt & alij.

PARAPHRASIS.

Aliqui illicitum quæstum exercentes, vt lites sopitas excitare, aut nouas suscitare possent, fingebant causas, super quibus à Sede Apostolica literas impetrarunt, absque mandato Domini, siue eius cuius causa agebatur: quas deinde literas vel reo ad redimendam vexationem suam, vel auctori ad lites suæ prosecutionem venderunt. Quare decretum est in eodem Concilio generali, vt si quis de cætero sine speciali mandato Domini seu agētis principalis literas à Sede Apostolica impetrare præsumpserit, eæ irritæ sint, & impetrans vt falsarius puniatur, præterquam si persona valde coniuncta fuerit, quæ etiam absque mandato ad agendum in iudicio admittitur.

SUMMARIUM.

1. Rescripta ad lites sunt stricte interpretandi.
2. Nec si sint Papales, valent, si pro alio sine speciali eius mandato impetrata sint; & impetrans, tanquam falsarius, puniendus est.
3. Et huiusmodi litera ipso iure nulla sunt.
4. Neq; eas postea Dominus aut Princeps ratificare potest.
5. Beneficia omnia siue gratia, adeoq; etiam dispensationes pro altera persona capaci, absque vilo eius mandato, impetrari possunt à Pontifice.
6. Ius tamen in re non acquiritur ei, cui gratia est data, donec ipsemet vel alius eius nomine ex speciali mandato acceptauerit, vel sine hoc acceptationem factam ab alio eius nomine postea ratam habeat.

Coniunctus pro coniuncto absque mandato ad agendum admittitur, dummodo caueat, eum ratum habiturum, quæ acta fuerint.

NOTANDVM I. Rescripta ad lites restringenda potius sunt, quam extendenda: siue, vt alij dicere solent, rescripta ad lites stricte interpretationis esse debent. Ratio est, quia præbent causam litigandi, & cedere possunt in alterius præiudicium; ideoque odiosa censentur, secundum Abb. hic not. 1. & 2. in fine. Idemque dicendum de priuilegiis, quatenus ea cedere possunt in alterius præiudicium, l. 2. §. Si quis Principe, ff. Ne quis in loco publico &c. Item de rescriptis ad ecclesiastica beneficia c. quamuis 4. de præb. in 6. Idque propter ambitionem, & auaritiam, quæ clericis valde noxia est, auertendam.

NOTANDVM II. Non valent literæ Papales ad lites, quæ pro alio sine speciali eius mandato impetratæ sunt: Et impetrans, tanquam falsarius, puniri debet. Id tamen intelligi debet, non quòd verè crimen falsi commiserit: cum literæ falsatæ non sint; sed perinde ac falsarius puniendus; tametsi mitius, & secundum Iudicis arbitrium, teste Abb. hic n. 7.

Q

QV

- 3 **QVÆSTIO** prima. Num literæ in casu huius c. ipso iure nullæ sint? Gl. ver. sine speciali mandato, & Abb. hîc n. 6. negant; ideoque putant, si reus nihil excipiat, validas esse. Sed contrarium rectè docent Anton. n. 18. Imola n. 4. Nam inhabilitas personæ facit, ut actus penitus nullus sit, cum actus non subsistat sine potentia siue agendi, siue recipiendi. At verò persona impetrans, nisi speciale mandatum habeat, inhabilis reddita est ad impetrandum rescriptum ad lites. Quæ doctrina sumitur ex l. licet 56. ff. de iudic. & l. licet 23. C. de Procurator.
- 4 **QVÆSTIO** secunda. Num Dominus seu Principalis ita impetratas literas postea ratificare possit? Videtur esse affirmandum, ex cit. l. 56. ff. de iudiciis, & c. 2. de pactis, reg. 10. in 6. ex quibus iuribus habetur, quod quæ nomine meo gesta sunt, postea rata habere possum. & quod huiusmodi ratihabitio per fictionem retrahitur, & mandato æquiparatur. Quamobrem Gl. communiter recepta in c. ex parte, de rescr. 33. ver. Procurator, & Abb. ibid. n. 8. aiunt, quod gesta per falsum procuratorè in iudicio postea ratificari possint, l. 3. §. falsus, ff. rem ratam haberi. Contrarium tamen omnes docent, post Gl. hîc cit. ver. sine speciali mandato, & aliam Gl. in cit. reg. 10. ver. ratihibitionem, prope finem. Rationem dat Gl. hîc, quam secutus est Zasius in l. si quis iniquum §. Si procurator, ff. Quod quisque iuris; esse hunc casum specialem, siue exceptum ab ea regula; Idque propter odium litium. Sed melior ratio est, quam Abb. hîc dat n. 5. & pulchrè tradit Bartol. in cit. l. 56. ff. de iudiciis; Regulam illam, quod ratihabitio retrahitur &c. Et quod ratum habere possum, quæ nomine meo gesta sunt; Intelligi debere, si alius defectus non fuerit, quam consensus, isque postea suppleri possit, quippe in partis fauorem requisitus, ut accidere solet in pactis & contractibus, cit. c. 2. de pactis; Et in litis contestatione, cit. l. licet: Non item, si defectus, ex ratione boni publici per legem introductus, suppleri non possit: Veluti si is, qui tuo nomine, absque mandato, in iudicio contendit, seruus fuerit, aut pupillus; non poterunt acta per ratifica-

tionem confirmari, secundum Gl. receptam in cit. l. licet, ver. cum esset. Deinde, si iudex alienus, seu iurisdictione carens, causam cognouerit, ac deciderit, non potest iudex proprius, seu ad quem causæ cognitio de iure pertinet, postea ratificare; tametsi ab initio mandare seu delegare potuisset, sicuti rectè docent ex communi, locis citatis, Bartol. & Abb. cum Gl. in ead. l. licet, ver. deducta, argum. l. 2. C. de iure fisci lib. 10. Idque propter iurisdictionis publicæ defectum, quæ cum iudicio intrinseca & substantialis sit, ideo defectus iste per hominem, seu iudicem suppleri postea non potest, sed locum habet reg. iuris 30. ff. Quod ab initio vitiosum est, non potest tractu temporis conualescere. Eodem verò modo se res habet in casu huius c. quando, ut dixi, persona ob minuendas lites, & vitanda publica incommoda, incapax reddita est ad impetrandum rescriptum, sine mandato speciali.

Porro, quod ad praxin attinet, Gregor. Tholos. super hoc c. ver. exigi, testatur, in Curia Rom. vix aliquem huius can. vsum esse. Siquidem, ut Abb. hîc ostendit n. 3. Procurator generalis, absque speciali mandato, rescriptum ad lites impetrare potest nomine proprio, eodem modo ac iure, quo etiam ad agendum in iudicio admittendus est, absque speciali mandato, exceptis ijs causis, quæ speciale mandatum requirunt, c. qui generaliter 5. de procurator. in 6. Nauarrus quoque, in consil. 4. n. 7. de rescriptis ait, *In Rom. Curia parum curari de exceptione defectus mandati ad impetranda rescripta, etiam ad lites, de quo in §. sunt & alij.*

QVÆSTIO tertia; Num aliquis, similiter absque mandato speciali, vel etiam generali, pro altero impetrare possit à Papa ecclesiasticum beneficium, dispensationem, aliamue gratiam, seu priuilegium. Abbas Parnorm. in c. innotuit, n. 10. de elect. inquit, ad petendam dispensationem in alterius gratiam, requiri speciale mandatum. Sed contrarium est dicendum, ita ut generalis doctrina sit; Beneficia omnia, siue gratias, adeoque etiam dispensationes, pro altera persona capaci, absque vllò eius mandato, impetrari posse à Pon-

Pontifice, prout h̄c docet Gl. cit. ver. absque speciali mandato, in fine, Felin. h̄c n. 45. Rebuffus in praxi tit. de dispens. n. 23. Nauarr. in c. si quando, except. 1. de rescript. & in consil. 2. & 4. hoc tit. Suarez lib. 6. de legibus, cap. 13. n. 6. & 7. Id̄que probatur ex l. vniuersis 5. C. de precibus Imperatori offerendis, in qua generatim habetur: Rescripta per quemcunque pro altero supplican-tem impetrata valere. Confirmatur: Cūm Princeps motu proprio, seu nemine petente, gratiam quamcunque beneficium, aut dispensationem alicui conferre possit, absenti & ignoranti, l. qui absenti 3. ff. de acq. poss. c. si tibi absenti 17. de præb. in 6. Cur non etiam id possit, aliquo alio interueniente, seu pro altero petente? Veruntamen ius in re non acquiritur ei cui gratia data, donec acceptauerit, seu consenserit. Neque verò is, qui pro absente & ignorante impetrauit, eius etiam nomine acceptare potest, absque speciali mandato, eò quòd acceptatio siue consensus sit actus personalis, prout docent DD. in c. accedens 23. de præb. Felin. h̄c n. 46. Sufficit tamen, si quis postea ratam habeat acceptationem, quam alter ipsius nomine fecit, iuxta Gl. in cit. c. si tibi absenti, ver. habueris. Cūm non aliud h̄c desit, quam consensus partis, qui suppleri per rati- habitationem potest, uti supra dictum.

NOTANDUM III. Persona coniuncta admittitur in iudicio ad agendum pro altero, dumòdò caueat, eum ratum habiturum, quæ acta fuerint, l. sed & hæ 35. ff. de procurator. Vbi & personæ numerantur, quæ coniunctæ cenferi debeant, videlicet liberi, parentes, fratres, affines, & liberti. Arbitrantur verò aliqui, ut Baldus in cit. l. n. 2. Abb. h̄c n. 10. has personas, veluti exempli loco numeratas esse; Exempla autem non restringunt regulam, sed declarant, ut etiam in similibus locum habere debeat. Etenim lex citata considerat affectionem coniunctorum: quare ad Iudicem pertinebit arbitrare, quæ persona ita coniuncta alteri societate, aut amicitia videri debeat, ut tanquam aliena ab omni suspicione fraudis, ad agendum admitti possit. Vide quæ dixi in c. edoceri 21. vers. Corollarium, hoc titulo.

CAPITVLVM XXIX.

Dilectus.

PARAPHRASIS.

Inter Ioannem & Iordanum Clericos controuersia erat de ecclesia S. Nicolai. Iordanus contra Ioannem à Sede Apostolica literas impetrauit ad Archiepiscopum Cantuariensem, & alios quosdam: sed Ioannes excipiendo opposuit, quòd vltra duas dietas à diocesi ad iudicium traheretur contra Concilium Lateranense, de quo nulla in rescripto mentio fiebat. Sed iudices hanc exceptionem admittere noluerunt, eò quòd dictus Ioannes in duabus aliis ecclesiis loco iudicij propinquioribus beneficia possideret, & eà ratione domicilium habere censeretur. Quare ab his appellauit Ioannes ad sedem Apostolicam, & appellationem prosequutus literas impetrauit ad Archiepiscopum Eboracensem, & Collega. Verùm Archiepiscopus Cantuariensis & socij eius in causa nihilominus procedentes Eboracensibus iudicibus inhibuerunt, ne causam cognoscerent. Quod cūm Papæ Honorio III. significatum esset, mandauit Cantuariensibus, ut causæ cognitione superfedeant, cūm non ad ipsos, sed ad iudices Eboracenses pertineat cognoscere, vtri parti iurisdic- tio competat.

SUMMARIUM.

1. Domicilium contrahitur à Clerico in loco beneficij residentiam postulantis.
2. Dieta in actione reali computanda est à diocesi domicilij, non diocesi, in qua res sita est.
3. Si quis in duabus diocesibus domicilium habeat, resq; litigiosa in vnâ earum sita sit, dieta computanda est à sine diocesi, in qua res sita est, & domicilium habetur.
4. Ad iudicem appellationis, aut ab eo delegatum pertinet cognoscere, num à sententia interlocutoria recipienda sit, & si sit.

Q 2

si sit.